

DOI 10.31909/26168812.2019-(45)-15

УДК 378.147

Віра ПЕТРУК*
Олена ГРЕЧАНОВСЬКА
Юлія САБАДОШ

МЕТОД ПРОЕКТІВ У РОЗВИТКУ НАВИЧОК САМООСВІТИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО

У статті розкривається сутність методів проектів для розвитку навичок самоосвіти у студентів технічних ЗВО. Проаналізовано підходи зарубіжних та вітчизняних науковців, щодо вдосконалення методів викладання гуманітарних дисциплін технічних закладах освіти. Виокремлено питання впровадження інноваційних технологій в навчальний процес, розкрито поняття «педагогічні інновації», «інноваційні методи викладання». Одним із інноваційних методів навчання визначено метод проектів. Розглядається доцільність застосування методу проектів під час вивчення фундаментальних та гуманітарних дисциплін (на прикладі іноземної мови) у технічних закладах вищої освіти. Подається детальний опис класифікації методу проектів. Метод проектів в цій статті автором розглядається як потужний інтерактивний метод для прояву інтересу до опанування дисциплін гуманітарного, фундаментального та спеціального циклу, розвитку самоосвітніх навичок та набуття базового рівня професійної компетентності в технічному ЗВО. Презентується авторська розробка запропонованого методу та подається його детальний опис в якому акцентується увага на інтегративність таких занять. Для виявлення спроможності та бажання студентів у проведенні таких інтегративних занять описується колоквиум з вищої математики та подаються результати анкетування на визначення проблем у використанні іноземної мови зі спеціальною термінологією.

Ключові слова: педагогічні інновації, метод проектів, самоосвіта, професійне спрямування, технічний ЗВО, іноземна мова, вища математика.

Постановка проблеми. Євроінтеграційні процеси, полікультурність суспільства та економічні зв'язки з різними країнами вивели знання гуманітарних дисциплін, зокрема іноземних мов, на важливе місце серед фахівців усіх професій. Для технічних закладів вищої освіти – це одне із важливих завдань підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, спрямування особистості на самоосвіту протягом всього життя.

Адже, під час навчання соціально-наукових та гуманітарних дисциплін, як зазначають ряд науковців (Дедюліна М.А., Ороєв Н.А., Папченко Е. В., Полікарпов В. С.), відбувається зняття суперечності між людиною та технікою, людиною та природою, так як воно дає такий рівень професійної культури, зокрема майбутнім інженерам, який дозволяє ще на етапі проектування мінімізувати негативні соціальні та моральні наслідки їх діяльності, формує здатність до адекватної оцінки та прийняття правильного рішення в критичній ситуації, актуалізує людський, а не лише технічний сенс інженерної професії.¹

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливим питанням, при викладанні гуманітарних, фундаментальних дисциплін у технічному ВНЗ є вибір відповідних методик, які б були доступними та цікавими для студентів і сприяли ефективному

* Петрук В. – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет; Гречановська О. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький національний технічний університет; Сабашош Ю. – аспірантка, Вінницький національний технічний університет

¹ Дедюліна М. А., Ороєв Н. А., Папченко Е. В., Поликарпов В. С. (2006). Учебно-методический комплекс по дисциплине «Культурология». Таганрог : Изд-во ТРТУ. 80 с.

засвоєнні знань. Пошуком найбільш раціональних методів навчання гуманітарних дисциплін, зокрема іноземних мов займалися закордонні та вітчизняні науковці. Значний внесок у навчання іноземних мов, вдосконаленню методів її викладання висвітлено в роботах Н.Ф. Бориско, С.С. Коломієць, І.В. Леушиної, Стойко С. В., Томіліна А. О., Н. М. Філіпова в зарубіжних виданнях ця проблема висвітлена в працях Е. Ентоні (E. Anthony), А.С. Фрайес і С.С. Фрайес (Fries, SS і FriesAC), Ч. Хокетт (C. Hockett) , Б. Кумаравіделу, У. Макей, Н. Прабху (N. Prabhu), П. Скехан (P. Skehan), Дж. Уїлліс (J. Willis), Х. Уїнніцом (H. Winitz) та інших.

Метою нашого дослідження є впровадження професійно спрямованого методу проектів при навчанні фундаментальних та гуманітарних дисциплін студентів технічних ЗВО з провідною метою розвитку навичок самоосвіти.

Виклад основного матеріалу. Питання впровадження інноваційних технологій в навчальний процес розкривали в своїх дослідженнях такі науковці як Вітвицька С. С., Гуревич Р.С., Дичківська І. М., Дубасенюк О.А., Зеер Э.Ф., Кларин М. В., Онофрійчук Л. О., Петрук В.А., Пехота О. М., Підласий А., Селевко Г. К., Семушина Л.Г., Чернілевський Д. В., Чошанов М. А. та багатьох інших.

Педагогічні інновації – це процес становлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, котрий оптимізує досягнення її мети; результат процесу впровадження нового в педагогічну теорію і практику, що оптимізує досягнення освітньої мети. Інноваційна педагогічна діяльність полягає у розробці, поширенні чи застосуванні освітніх інновацій. Інноваційна освітня діяльність проводиться на рівні навчального закладу, регіональному та всеукраїнському².

Проблема введення інноваційних форм і методів організації навчального процесу в рамках традиційного навчання має бути вирішена через запровадження у вищій освіті особистісно-орієнтованого підходу до студента, технологій саморегульованого навчання та розвивальних технологій професійної освіти, куди входять:

- особистісно-орієнтовані технології: інтерактивні та імітаційні ігри, тренінги розвитку, розвивальна психодіагностика;

- когнітивно-орієнтовані технології: діалогічні методи навчання, семінари-дискусії, проблемне навчання, когнітивне інструктування, когнітивні карти, інструментально-логічний тренінг, тренінг рефлексії;

- діяльнісно-орієнтовані технології: методи проектів і спрямовуючих текстів, контекстне навчання, організаційно-діяльнісні ігри, комплексні дидактичні завдання, технологічні карти, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів тощо³.

Інноваційні методики викладання, Бистрова Ю.В., вважає полікомпонентним, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти.⁴

Важливу роль у підготовці майбутніх фахівців з вищою технічною освітою відіграють професійно спрямовані інтерактивні методи навчання. Ми поділяємо думку Є. М. Злоцької, що готовність до професійно орієнтованого іншомовного спілкування є багатоаспектним інтегрованим утворенням особистості, що має складну, багаторівневу структуру, ступінь сформованості компонентів якої визначає успішність і продуктивність професійно-зорієнтованого іншомовного спілкування майбутніх фахівців і впливає на культуру інформаційно-комунікаційної взаємодії. Також, ми погоджуємося з авторкою, що спираючись на знання, набуті при вивченні фахових дисциплін, студенти знаходять нові логічні зв'язки у навчальному матеріалі на заняттях з іноземної мови. Це розвиває у них

² Гуревич Р. С. (2012). *Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід* : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ фірма «Планер». 348 с.

³ Ніколаєнко С. М. (2006) *Якість вищої освіти в Україні: погляд в майбутнє* Вища школа.. № 2. С. 3-22.

⁴ Бистрова Ю.В. (2015) *Інноваційні методи навчання у вищій школі України* Право та інноваційне суспільство. №1 (4). С. 27-33.

інтерес до навчання, активізує мислення, робить набуті знання свідомими і міцними. Оволодіння основами іншомовного спілкування слугує своєрідною базою для професійного становлення особистості тих, хто навчається, сприяє формуванню у них таких важливих якостей, як самостійність, ініціативність і працьовитість.⁵

Якщо розглядати вивчення іноземних мов через призму самостійної роботи, то доцільним та цікавим, на нашу думку, є метод проектів. Питання впровадження проектних технологій у навчальний процес висвітлено у наукових роботах таких науковців, як Дичківській І.М., Пироженко Л.В., Полат Е.С., Пометун О. І., Рибіної О.В., Рубинштейн М.М., Сисоєвої С. О. та інших.

У 20-тих роках минулого століття відбулося «народження методу проектів». Це система навчання, у процесі якої студенти набувають знання, виконуючи практичні завдання (проекти), що поступово ускладнюються. Головна мета методу проектів – розвиток пізнавальних, творчих навичок у студентів, вміння самостійного конструювання власних знань, вмінь орієнтуватись в інформаційному просторі. Головна вимога методу проектів – наявність значимої проблеми, яка потребує інтегрованого знання, дослідницького пошуку її розв'язання, необхідності самостійної діяльності.⁶

В «Українському педагогічному словнику» подано визначення, згідно з яким метод проектів є організацією навчання, «за якою учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань-проектів».⁷

О. Рибіна трактує метод проектів як педагогічну технологію, яка орієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх використання і здобуття нових (іноді і шляхом самоосвіти)».⁸

Детальну класифікацію навчальних проектів розробила Є. С. Полат, вона зазначає, що за діяльністю, яка є домінуючою у проекті, проекти бувають:

дослідницькі – виконуються за логікою наукового дослідження і мають структуру, наближену до справжнього наукового дослідження: чітко визначені цілі, актуальність предмета дослідження, висунення гіпотез, застосування відповідних методів дослідження, обробка і систематизація одержаних результатів. Домінуючою діяльністю є дослідницька, а кінцевим продуктом – реферат, наукова робота, тези, стаття, есе, аналітичні роботи, доповіді на наукові конференції; вивчення та узагальнення перспективного педагогічного досвіду; виконання дипломних робіт, тощо;

творчі – проекти, засновані на самостійній колективній творчості. У таких проектах особливого значення набуває оформлення результатів проекту (розробка плану проведення, сценарію конкретних дій кожного учасника проекту). Домінуючою діяльністю є творча, а кінцевим продуктом – твір, відеофільм, сценарій, гра та ін;

ігрові – проекти, засновані на самостійній колективній творчості, що здійснюється у вигляді ділової гри;

інформаційні – проекти, що передбачають збір інформації про об'єкт дослідження з джерел інформації, розроблених самими учасниками проекту: соціологічні опитування, інтерв'ю, анкетування, тестування, обробку інформації (аналіз, узагальнення, аргументовані висновки). Домінуючою діяльністю є пошукова, а кінцевим продуктом – публікації, відеофільми;

телекомунікаційні – проекти, в яких спільна навчально-пізнавальна діяльність, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, яка має спільну мету (дослідження певної проблеми), узгоджені методи, способи діяльності, і спрямована на досягнення

⁵ Злоцкая Е. М. (2012) *Готовность к профессионально-ориентированному иноязычному общению будущих инженеров* Казанская наука. № 4, 2012. 425

⁶ Петрук В. А. (2011) *Формування базового рівня професійної компетентності у майбутніх фахівців технічних спеціальностей засобами інтерактивних технологій*. Монографія, Вінниця, ВНТУ, 285 с.

⁷ Гончаренко С. (1997) *Український педагогічний словник*. К.: Либідь, 376 с.

⁸ Рыбина О. (2004) *Проектная деятельность* Лучшие страницы педагогической прессы. №1. С.46-49.

спільного результату. Телекомунікаційний проект виконується з використанням таких комп'ютерних засобів, як електронна пошта і мережа web-сайтів;

практико-орієнтовані (навчально-методичні) – проекти, які використовуються для підготовки викладачів ЗВО і дозволяють повніше розвинути у них професійні потреби й інтереси, допомагають ознайомити із специфікою професійної діяльності, викликають інтерес і потребу в засвоєнні фахових дисциплін, створенні та застосуванні нових методів, засобів, технологій навчання і виховання у вищому навчальному закладі. Такими проектами можуть бути: методичні посібники і рекомендації, авторські навчальні плани, програми, заходи навчально-виховного характеру; збірники педагогічних задач, відеофільм, мультимедіа, продукти професійного спрямування, тощо.⁹

Цікавий підхід С. Сисоевої до визначення методу проектів та її опис етапів методів проектів. Вчена визначає метод проектів як одну з педагогічних технологій, що відображає реалізацію особистісно-орієнтованого підходу в освіті і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства. Також описує етапи методу проектів, в яких розмежовує діяльність викладача та студентів.¹⁰

Проектні технології, як і всі педагогічні технології, мають свою визначальну мету і завдання, які дослідники розглядають таким чином: навчити студентів здобувати знання самостійно, застосовуючи їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань; сприяти розвитку комунікативних здібностей та формуванню в студентів комунікативних навичок; прищепити студентам уміння користуватися дослідницькими прийомами (збирання інформації, аналізу з різних точок зору, висування гіпотез, вміння робити висновки).¹¹

Ми пропонуємо власний погляд на метод проектів, бачимо його застосування, як потужного інтерактивного методу для прояву інтересу до опанування дисциплін гуманітарного, фундаментального та спеціального циклу, розвитку самоосвітніх навичок та набуття базового рівня професійної компетентності в технічному ЗВО. Підготовка проекту, його основа становить розробка заняття із обраної студентом теми самостійно, виходячи із запропонованих викладачем напрямків (із спеціальних, фундаментальних або гуманітарних дисциплін).

Проект обов'язково має містити інтегративні завдання, які виконуються у години самостійної позааудиторної роботи, а його захист має відбуватись під час аудиторних годин з дисципліни, яка вивчається за такою методикою. Система стимулювання має бути такою, щоб гарантувала якісне самостійне виконання та презентацію захисту проекту. Ми пропонуємо загальну оцінку студента доповідача підраховувати як середній бал відповідно до таємного оцінювання його захисту проекту рештою студентів. Якщо доповідь англійською мовою, вимову, кількість використаної складної термінології оцінює викладач іноземних мов.

Студенти оцінюють: рівень знань матеріалу; креативність та творчий підхід до висвітлення теми проекту; взаємодію із аудиторією. Крім того, має відбуватись відеозапис захисту для того, щоб можна було в процесі обговорення позицій виконання проекту, результатів, виступу та акцентування уваги слухачів на деяких моментах, мати можливість їх переглянути. А доповідачу також буде корисно побачити себе та у подальшому уникати помилок різного характеру.

Обговорюються помилки та висловлюються побажання не тільки викладачем, а й студентами, які мають пояснити оцінку студенту – доповідачу, і у такий спосіб отримати

⁹ Полат Є. С. *Метод проектов* URL: <https://docs.google.com/document/d/13xOCJ50yaEkIzYq2kuRf3nbzVDewu6fcIkMzFqyrq4/edit?pli=1>

¹⁰ Сисоева С. (2005) *Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів*. Підручник для директора. № 9-10. С. 25-31.

¹¹ Винева А.В. (2014) *Педагогические технологии: вопросы теории и практики внедрения*. Справочник для студентов. под.ред. И.А. Стеценко. Ростов-н/Д: Феникс., 253 с.

власну оцінку від викладача. Обговорення студентами «захисту проекту» за визначеною темою професійного спрямування сприяє набуттю мовленнєвих навичок, а підготовка до теми обговорення спонукає їх до самостійної підготовки з неї.

Під час викладання дисциплін культурологічного циклу, ми вважаємо за доцільне креативний підхід до методу проектів. Для прикладу проведене нами заняття «Свято рідної мови». Товариство «Просвіта», яке поєднує в собі усний журнал, який складається з групових проектів. Підготовка до заняття проходить за допомогою студентів. Над кожною сторінкою журналу працює група студентів, яка виконує груповий проект і кожна сторінка заняття – це окремий проект, на виступ якого групі дається 8 – 10 хв. Ці проекти пов'язані загальною темою – темою заняття. Тобто заняття пов'язує в собі самостійну роботу студентів та об'єднує в такі форми навчальної роботи, як лекція, візуальна-лекція, лекція-інтерв'ю, де студенти демонструють свій науково-дослідний та креативний підхід до роботи, вміння публічного виступу та роботи з аудиторією.¹²

Для виявлення спроможності та бажання студентів у проведенні таких інтегративних занять було проведено колоквиум з вищої математики зі студентами факультету комп'ютерних систем і автоматики (ФКСА) Вінницького національного технічного університету з теми «Функція комплексної змінної» курсу вищої математики. Питання та варіанти відповіді були подані англійською мовою. Після проведення та оголошення результатів студентам пропонувалось заповнити анонімну анкету. Результати анкетування виявились наступними:

Запитання	Результат (%)
На Ваш результат колоквиуму вплинуло:	
а) знання іноземної мови;	39
б) знання теоретичного матеріалу з розділу вищої математики	53
а+б	8

Отже, 47% студентів 2-го курсу мають проблеми у використанні іноземної мови зі спеціальною термінологією. З такими результатами неможливо було якісно провести задумане, але ми спробували використати варіант з перекладачем. Роль перекладача було запропоновано студентки, яка блискуче володіє англійською мовою. Саме тому з'явилась ідея використати метод проектів для обговорення тем, що видані на самостійну позааудиторну роботу (як типові розрахунки за робочим планом дисципліни) із застосування математичної статистики до прийняття управлінського рішення за результатами статистичного аналізу параметрів складних систем. Тема є більш легкою для розуміння ніж операційне числення, яка вивчалась перед теорією ймовірностей та елементами математичної статистики в курсі вищої математики. Студентам було запропоновано поділитись на малі групи по 5 чоловік. Видано завдання одне на групу по 150 даних вхідного параметру X та вихідного Y складної системи. Завдання виконувалось виключно в години позааудиторної самостійної роботи.

Обговорення результатів статистичного аналізу відбувалось за сценарієм «Міжнародного симпозіуму», де 2 «делегатії з інших країн» презентували дослідження англійською мовою.

Результати анкетування виявились приголомшуючими. На питання анкети *«Яка методика типових розрахунків для Вас була більш корисною за час вивчення вищої математики»*:

¹² Гречановська О. В. (2018) *Педагогічна система формування конфліктологічної культури в майбутніх фахівців технічних спеціальностей*. Монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». 437 с.

а) звичайна за розв'язком індивідуальних завдань із навчального посібника з консультацією одногрупників та викладача;

б) за методом проектів з використанням англійської мови.

Варіант б) підтримало 84%, хоча типові розрахунки за індивідуальними варіантами студентам було легше виконувати. Дехто з них взагалі використовував допомогу сильних студентів, які встигали під час аудиторних практичних занять зробити власні завдання для самостійної роботи за темою, що проходили.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Анкетування студентів ФКСА показало, що інтегративні «проекти» з фундаментальними, спеціальними та гуманітарними дисциплінами значно активізують студентів до самоосвіти, збуджують інтерес до вивчення згаданих дисциплін, іноземної мови зокрема, та сприяють набуттю навичок публічного виступу.

Вивчення іноземних мов, розділів вищої математики, фізики не завжди зрозуміле студентами першого та другого курсів навчання в технічному ЗВО тому, що є доволі складним процесом без уяви їх застосування, звідки і не бажання студентів у отриманні якісних знань з цих дисциплін. Метод проектів ми розглядаємо як такий, що впливає на краще засвоєння знань через самостійну роботу. Професійне спрямування допомагає зосередити увагу на освоєнні обраного фаху саме на основі фундаментальних дисциплін та усвідомленні важливості вміння спілкуватися іноземною мовою у майбутньої професії.

Нами заплановано на наступний рік з першого семестру навчання першокурсників починати поступово на більш легких темах вищої математики із розв'язування прикладних задач та проведення обговорення типових розрахункових робіт, що виконуються студентами позааудиторно самостійно у формі різноманітних інтерактивних методів, зокрема з використанням інтеграції з іншими дисциплінами і застосуванням іноземної мови.

Література

Бистрова Ю.В. (2015) *Інноваційні методи навчання у вищій школі України*, Право та інноваційне суспільство. №1 (4). С. 27-33.

Гончаренко С. (1997) *Український педагогічний словник*. К.: Либідь,. 376 с.

Гречановська О. В. (2018) *Педагогічна система формування конфліктологічної культури в майбутніх фахівців технічних спеціальностей*. Монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». 437 с.

Гуревич Р. С. (2012) *Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід* : навчальний посібник; Вінниця : ТОВ фірма «Планер»,. 348 с.

Злоцкая Е. М. (2012) *Готовность к профессионально-ориентированному иноязычному общению будущих инженеров* Казанская наука. № 4, 2012. 425

Ніколаєнко С. М. (2006) *Якість вищої освіти в Україні: погляд в майбутнє* Вища школа.. № 2. С. 3-22.

Педагогические технологии: вопросы теории и практики внедрения. Справочник для студентов. авт.-сост. А.В. Винева; под.ред. И.А. Стеценко. Ростов-н/Д: Феникс, 2014. 253 с.

Петрук В. А. (2011) *Формування базового рівня професійної компетентності у майбутніх фахівців технічних спеціальностей засобами інтерактивних технологій*. Монографія, Вінниця, ВНТУ, . 285 с.

Полат Є. С. *Метод проектів* URL:
<https://docs.google.com/document/d/13xOCJ50yaEkIzYq2kuRf3nbzVDewu6fcIkMzFqyrq4/edit?pli=1>

Рыбина О. (2004) *Проектная деятельность* Лучшие страницы педагогической прессы. №1. С.46-49.

Сисоєва С. (2005) *Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів*. Підручник для директора. № 9-10. С. 25-31.

Учебно-методический комплекс по дисциплине «Культурология» [Дедюлина М. А., Ороев Н. А., Папченко Е. В., Поликарпов В. С.], Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2006. 80 с.

REFERENCES

Uchebno-metody`chesky`j kompleks po dy`scy`ply`ne «Kul`turology`ya» / [Dedyuly`na M. A., Oroev N. A., Papchenko E. V., Poly`karpov V. S.] – Таганрог : Y`zd-vo TRTU, 2006. – 80 s.

Gurevy`ch R.S. *Informacijni tehnologiyi navchannya: innovacijny`j pidxid : navchal`ny`j posibny`k* / R. S. Gurevy`ch, M. Yu. Kademiya, L. S. Shevchenko ; za red. Gurevy`cha R. S. – Vinny`cya : TOV firma «Planer», 2012. – 348 s.

Nikolayenko S. M. *Yakist` vy`shhoyi osvity` v Ukrayini: poglyad v majbutnye* / S. M. Nikolayenko // Vy`shha shkola. – 2006. – # 2. – S. 3–22.

By`strova Yu.V. *Innovacijni metody` navchannya u vy`shhij shkoli Ukrayiny`* / Yu.V. By`strova // Pravo ta innovacijne suspil`stvo. – 2015. - #1 (4). – S. 27-33.

Zloczkaya E.M. *Gotovnost` k professy`onal`no-ory`enty`rovannomu y`noyazychnomu obshheny`yu budushhy`x y`nzhenerov* / E. M. Zloczkaya // Kazanskaya nauka. # 4, 2012. – Kazan` : Y`zd-vo Kazansky`j Y`zdateľsky`j Dom, 2012. – 425

Petruk V.A. *Formuvannya bazovogo rivnya profesijnoyi kompetentnosti u majbutnix faxivciv texnichny`x special`nostej zasobamy` interakty`vny`x tehnologij*. Monografiya, Vinny`cya, VNTU, 2011.- 285s.

Goncharenko S. *Ukrayins`ky`j pedagogichny`j slovny`k*. – K.: Ly`bid`, 1997. – 376 s., s.205

Рыбу`на О. *Proektnaya deyatel`nost`* / О. Рыбу`на // Luchshy`e strany`czy pedagogy`cheskoj pressy. – 2004. – #1. – S.46-49., s. 46

Polat Ye.S. *Metod proektov* // E.S. Polat. – [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <https://docs.google.com/document/d/13xOCJ50yaEkIzYq2kuRf3nbzVDewu6fcIkMzFqyrq4/edit?pli=1>

Sy`soyeva S. *Osoby`stisno zoriyentovani tehnologiyi: metod proektiv* // Pidruchny`k dlya dy`rektora. – 2005. – # 9-10. – s. 25-31.

Pedagogy`chesky`e technology`y` : voprosy teory`y` y` prakty`ky` vnedreny`ya. Spravochny`k dlya studentov / avt.-sost. A.V. Vy`nevskaya; pod.red. Y`.A. Stecenko. – Rostov-n/D: Feny`ks, 2014. – 253 s.

Hrechanovs`ka O. V. *Pedagogichna sy`stema formuvannya konfliktologichnoyi kul`tury` v majbutnix faxivciv texnichny`x special`nostej*. Monografiya. Vinny`cya: TOV «TVORY`», 2018. – 437 s.

Petruk V., Hrechanovska O., Sabadosh J. Project method in the development of self-education skills students higher education institutions

The article describes the essence of project methods for the development of self-education skills in students of technical institutions of higher education. Approaches of foreign and domestic scientists to improve the methods of teaching humanities in technical educational institutions are analyzed. The question of introduction of innovative technologies in the educational process is highlighted, the concepts of «pedagogical innovations», «innovations of teaching methods» are revealed. One of the innovative teaching methods is the project method. The feasibility of applying the project method to the study of fundamental and humanities (for example, foreign languages) in technical higher education institutions is considered. A detailed description of the project method classification is provided. The method of projects in this article is considered by the author as a powerful interactive method for expressing interest in mastering the disciplines of the humanities, fundamental and special cycle, developing self-educational skills and acquiring a basic level of professional competence in a technical institution of higher education. The preparation of the project, its basis is the development of classes with the student's chosen topic independently, based on the directions offered by the teacher (from special, fundamental or humanitarian disciplines). The project must contain integrative tasks that are performed during the hours of independent extracurricular work, and its protection should occur during the classroom hours of the discipline, which is studied by this method. The author's development of the proposed method is presented and a detailed description is given, which focuses on the integrative nature of such activities. In order to identify the students' ability and desire to conduct such integrative classes, a colloquium on higher mathematics is described and the results of a questionnaire are presented to identify problems in the use of a foreign language with special terminology.

Key words: *pedagogical innovations, project method, self-education, professional orientation, technical institution of higher education, foreign language, higher mathematics.*